

פרשת מסעי

שייך לפירוש חניפה שבכל מקום. והנכון לענ"ד דאף דכל המלכיות מקפידות על שפיכות דמים מ"מ יש חלוק גדול בין קפידתם לאיסור ש"ד שבתורה, דקפידת המלכיות הוא מצד ישוב העולם כמפורש באבות [פ"ג מ"ב] וכידוע, ולכן אם נדמה לו שאדרבה חברו מקלקל ישוב העולם לפי דעתו הסכלה, הורג לחברו, ומצד זה יש מלחמות בעולם, ועוד מצדיקים עצמם בחשבם שלא פעלו עול אלא עוד תקנו בזה, וגם ודאי אין מקפידין על חיי שעה כלל ולא על חיי זקן, כידוע שאין הרופאים משתדלים כ"כ בעד זקן, אבל איסור התורה הוא מצד חשיבות האדם, ולכן אף שאין צורך בו לישוב העולם נמי אסור להורגו באותו החומר עצמו, ואף לשוטה ואף לחיי שעה ישנו אותו האיסור עצמו, ומותר בשביל זה לחלל שבת. נמצא כשאחד הורג חברו מחמת שלפי דעתו מקלקל ישוב העולם הוא מחניף לארץ כפשוטו, שלפי דעתו האדם הוא טפל לארץ, ולא כהאמת שהוא דרך התורה שאדרבה הארץ טפל להאדם.

לְטוֹב בְּעֵינֵיהֶם תְּהִינָה לְנָשִׁים אֶךְ לְמִשְׁפַּחַת מִטָּה אֲבִיהֶם תְּהִינָה לְנָשִׁים [לו ו].

בב"ב [קכ א] איתא שבנות צלפחד עצמן היו מותרות להנשא אף לשבט אחר ורק עצה טובה היה גם להן שינשאו לשבטן. ולכאורה אף שידע הקב"ה שיקיימו גם בלא ציווי, אבל הא מצווה ועושה עדיף, ולמה לא נצטוו להיות מצווין ועושין. וצ"ל שאף בלא חיוב אם אך יש עצה מהקב"ה ולא ישמעו העצה הוא חטא גדול שמראה שהוא אינו מתחשב בעצת הקב"ה אלא בדעת עצמו, שנדמה שסובר ח"ו שהוא יודע

ויחננו ברפידים ולא היה שם מים לעם לשתות [לג יד]. מה שלא נזכר במסעות שניתן להם מים ולחם — מן, אלא הוזכר רק שלא היה שם מים. נראה שאף שאמרו [יומא עה ב] לחם שאלו כהוגן, מ"מ בתהלים [עח כ] נחשב שם לחטא שלא האמינו שגם לחם יוכל לתת, וכן הוא במים, וכבר בארתי [דברים ח ג] שהוא משום דאם היו מאמינים כראוי לא היו צמאים ולא רעבים כלל גם בלא לחם ומים, רק משום שלא האמינו ודאגו ללחם ומים לא זכו לזה, אלא שהיה להם עינוי מזה שלא יהיה להם מה לאכול לכן רעבו כדכתיב [דברים ח ג] ויענך וירעיבך, וירב העם עם משה וגו' ויצמא [שמות יז ב], והראי' ע"ז אומר הכתוב בסמוך [דברים שם ד] שמלתך לא בלתה, מכיון שלא בקשו בגדים לא הוצרכו לבגדים, וכן היה צריך להיות עם לחם ומים, אבל בשביל שלא האמינו הוצרכו שיתן להם מים ולחם, אף שגם הם היו בנס מ"מ הוא מדרגה קטנה מבלא לחם ומים כלל, כמשה כשהיה במרום, ולכן לא רצה לספר זה במסעות מכיון שהוא כגנאי, ונקט רק שלא היה מים והרי חזינן שהם חיים וקיימים הרי ידוע שהיה בנס גדול.

וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיִּחְנוּ כַּמְדָּבָר סִינִי [לג טו].
הא דלא הוזכר במסעות שניתנה התורה בהר סיני. נראה משום דצריך לחשוב כל יום כאילו עתה ניתנה, לא כדבר ישן שכבר ניתנה בסיני, אלא בכל עת יהיו כחדשים [פס"ז ואתחנן ו ו].

כי הרים הוא יחניף את הארץ [לה לג]. צריך להבין פי' הלשון „יחניף“, שלכאורה אינו